

135

279290

# FAMILIA

FÓIA ENCICLOPEDICA SI BELETRISTICA

CU ILUSTRATIUNI.



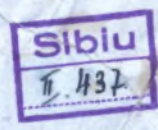
BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROPRIETARIU, REDACTORU SI EDITORU :

IOSIFU VULCANU.

ANULU II. — 1866.

Nr. 712 - 1937



PEST'A 1866.

S'a tiparitu prin **Alexandro Koesi** (in tipografi'a lui Érkövy, Jalgóczy si Koesi.) Piat'i'a de pesci nr. 9.

## CUPRINSULU.

279290

## I.

## Portrete si biografii

|   | pagina |
|---|--------|
| 1. Dimitriu Cichindealu . . . . .             | 1      |
| 2. Hortia . . . . .                           | 13     |
| 3. Closca . . . . .                           | 25     |
| 4. Gr. H. Granda . . . . .                    | 37     |
| 5. P. J. Béranger . . . . .                   | 61     |
| 6. Emanuilu Gozdu . . . . .                   | 73     |
| 7. Aloisiu Vladu de Selisce . . . . .         | 85     |
| 8. Juliu Favre . . . . .                      | 97     |
| 9. Ioanu Eliade . . . . .                     | 109    |
| 10. Dr. Iosifu Hodosiu . . . . .              | 121    |
| 11. Alesandru Romanu . . . . .                | 133    |
| 12. Nicolau Gulescu . . . . .                 | 145    |
| 13. Shakespeare . . . . .                     | 157    |
| 14. G. Vegezzi Ruscalla . . . . .             | 169    |
| 15. Aronu Pumnulu . . . . .                   | 181    |
| 16. Carolu I. Domnitoriulu Romaniei . . . . . | 193    |
| 17. Moise Nicora . . . . .                    | 205    |
| 18. Miguel Cervantes . . . . .                | 217    |
| 19. Ioanu Brateanu . . . . .                  | 229    |
| 20. Constantinu Negri . . . . .               | 253    |
| 21. Iosifu Tartia . . . . .                   | 289    |
| 22. Alesandru Hurmuzachi . . . . .            | 353    |
| 23. Conte Bismark Schönhausen . . . . .       | 373    |
| 24. Georgiu Popa . . . . .                    | 433    |
| 25. Alesandru Nedelcu . . . . .               | 481    |
| 26. Mărcea Giuca . . . . .                    | 509    |
| 27. Baronulu Beau . . . . .                   |        |

## II.

## Poesii.

|  |     |
|--|-----|
| V. Alexandri Hortia . . . . .  | 95  |
| Ionitia Badescu : Adio cartii Ardealu . . . . .  | 153 |
| " " Sigilulu negru . . . . .   | 195 |
| " " Imnu . . . . .   | 254 |
| Dimitriu Bolintineanu : Coroba . . . . .   | 3   |
| " " Scopulu omului . . . . .   | 385 |
| Simeonu Botizanu : Doina . . . . .   | 92  |
| " " Doine . . . . .  | 189 |
| " " Intre pocale . . . . .   | 260 |
| " " O oftare . . . . .   | 445 |
| Butus : La culesu de viie . . . . .  | 383 |
| V. Bumbacu : Ducele Franciscu din Letringia si Petru Bagiu capitanu de latri . . . . . | 111 |
| " " Petrea Caticiei 457, 469, 482, 489, 493, 501, 505, 513, 517, 525 . . . . .         |     |
| V. R. Buticescu : Vina lele . . . . .  | 445 |
| A. Densusianu : Văcea unui teneru . . . . .  | 242 |

|  | pagin'a      |
|--|--------------|
| N. Densusianu : Dîn'a mea . . . . .                                  | 238          |
| " " Melancolia . . . . .   | 421          |
| Paulu Draga : Ce esti trista, amarita . . . . .                      | 50           |
| " " Plansulu fetei . . . . .   | 175          |
| " " Cununa de cantece . . . . .                                      | 206          |
| " " Doine . . . . .  | 375          |
| I. C. Dragescu : Venetiana . . . . .                                 | 224          |
| " " " Frundi'a cad . . . . .   | 415          |
| Ioanu Eliade : Sburatoriulu . . . . .                                | 98           |
| Mihaiu Eminescu : De-asi ave . . . . .                               | 68           |
| " " O calarire in diori . . . . .                                    | 158          |
| " " Din strainetate . . . . .  | 248          |
| " " La Bucovina . . . . .  | 292          |
| " " Speranti'a . . . . .   | 337          |
| " " Misteriele noptii . . . . .                                      | 397          |
| Gr. H. Granda : Dîn'a codriloru . . . . .                            | 26           |
| " " " Columb'a . . . . .   | 74           |
| " " " Drei Victoria N. . . . .                                       | 148          |
| " " " Dîn'a floriloru . . . . .                                      | 277          |
| " " " Emirii . . . . .   | 314, 325     |
| Julianu Grozescu : Mirés'a . . . . .                                 | 272          |
| V. Georgianu : Poetului Georgiu Teutu . . . . .                      | 161          |
| J. Lapedatu : Primavér'a . . . . .                                   | 140          |
| A. Muresianu : Versulu unui recrutu . . . . .                        | 182, 187     |
| Ioane Papiu : Roman'a de sub munte . . . . .                         | 362          |
| Justinu Popfii : Meditatiune la aniversarea nasce-rei mele . . . . . | 218          |
| M. Popiliu : Ecouri de suspine . . . . .                             | 213          |
| " " Remasu bunu de la Crisian'a . . . . .                            | 349          |
| " " Din orasiu . . . . .   | 409          |
| J. Popu : Ilén'a . . . . .   | 535          |
| Iosifu Romanu : Florile mele . . . . .                               | 86           |
| H. Vegezzi Ruscalla : Hor'a unirei . . . . .                         | 95           |
| Georgiu Teutu : Adoru . . . . .                                      | 62           |
| " " Baro'a . . . . .   | 134          |
| " " O! trista rósa multu eu gelescu . . . . .                        | 301          |
| Elia Traila : Devotamentu familiei de Mocioni . . . . .              | 201          |
| Iosifu Vulcanu : Cantece de amoru . . . . .                          | 15, 123, 171 |
| " " Caputulu meu, de Béranger . . . . .                              | 38           |
| " " Ros'a, de Béranger . . . . .                                     | 230          |
| " " Cand ea fu morbósa . . . . .                                     | 265          |
| " " Revoltarea floriloru . . . . .                                   | 434          |

## III.

## Novele si istoriøre.

|   |                    |
|---|--------------------|
| V. R. Buticescu : Geniulu lui Stefanu celu mare 4, 16, 27, 39, 50, 63, 75, 86, 99 . . . . . |                    |
| " " Citer'a . . . . .   | 219, 231, 242, 255 |
| " " Nunt'a Dochitiei . . . . .  | 460, 472, 484      |



|   | pagin'a  |
|---|--|
| <i>Dionisiu Coriolanu</i> : Crucea din pestere . . . . .                  | 496, 508, 520                                  |
| <i>Rosalia Crisanu</i> : Georgiu Basta, de F. Baader                      | 435, 446                                       |
| <i>Mihailu Eminescu</i> : Lantiulu de auru, novela sve-<br>dica . . . . . | 394, 404, 416, 430, 441                        |
| <i>Stefanu Galea</i> : Orbu si vediendu, de Bulver                        | 117, 129,<br>140, 154, 165, 177                |
| <i>Julianu Grozescu</i> : Fet'a capitanului, de Puskin                    | 9, 20, 34<br>45, 57, 68, 81, 92, 104           |
| " " Marior'a si Mariuti'a   | 172, 185, 198, 207                             |
| " " Doic'a Flóre . . . . .  | 398, 410                                       |
| <i>Georgiu Marchisiu</i> : Orfanii  | 124, 135, 149, 159, 183, 195                   |
| <i>Grigoriu Moldovanu</i> : Gaetano Sferra, de Dumas                      | 261,<br>273, 285, 298, 310, 321, 334           |
| <i>Lucretia Silviu</i> : Undine, de Fenneberg                             | 345, 358, 369,<br>381                          |
| " " Doi amici, de F. Caballero . . . . .                                  | 422  |
| <i>Maria St. Siulutiu</i> : Vanina, novela italiana                       | 225, 236, 248                                  |
| <i>Iosifu Vulcanu</i> : Ceea ce li place feteloru                         | 294, 302, 316,<br>328, 338, 350, 362, 375, 386 |

#### IV.

#### Articuli instructivi.

|  |                    |
|--|--------------------|
| <i>Georgiu Baritiu</i> : Resaritenii si apusenii   | 161, 174, 186      |
| " " Originea romanilor ca cestiune<br>politice . . . . .   | 413, 426, 438      |
| <i>Damianu Dragonescu</i> : Felurite moduri de salutare  | 380                |
| <i>Gr. H. Granda</i> : Istori'a artei . . . . .  | 447, 486, 497, 511 |
| <i>Julianu Grozescu</i> : Despre femeie de o femeie de<br>Dora d' Istria . . . . .                             | 222, 234, 246      |
| " " Cateva meditatiuni despre fe-<br>ricire . . . . .  | 388                |
| <i>A. Papiu Hartanu</i> : Iloria si Closca . . . . .   | 14, 30, 42, 54     |
| <i>J. Lucanu</i> : Spiritele si nalucile la grecii si roma-<br>nii antici . . . . .                            | 91, 102            |
| <i>Emiliu Marcu</i> : Samumulu . . . . .   | 331                |
| " " Candia . . . . .   | 475                |
| <i>Grigoriu Moldovanu</i> : Ceva despre corone . . . . .   | 103                |
| " " Teatrulu rusescu . . . . .   | 270                |
| <i>Flipu Pascu</i> : Despre artele frumoase in genere si<br>deosebi despre musica facia cu<br>poesia . . . . . | 126                |
| <i>Gorilu Popu</i> : Banatulu Lugosiului si a Caransie-<br>besiului . . . . .                                  | 451                |
| <i>V. Popu</i> : Cluburile femeilor in Londra . . . . .  | 282                |
| <i>G. Traila</i> : Cultur'a metasei . . . . .  | 258                |
| " " Papirulu . . . . .   | 463                |
| <i>M. Virtisianu</i> : Femei'a si chiamarea ei . . . . .   | 176, 188           |

#### V.

#### Ilustratiuni.

|  |     |
|--|-----|
| 1. Cas'a reprezentantiloru tieiei in sal'a museu-<br>lui din Pesta . . . . . | 4   |
| 2. Roma de catra puatele ruptu . . . . .                                     | 5   |
| 3. Calea lui Traianu la Dunare . . . . .                                     | 17  |
| 4. Palatulu de auru a lui Nero . . . . .                                     | 29  |
| 5. Romani din Hatiegu . . . . .  | 41  |
| 6. Porturi dir Sicilia . . . . .   | 49  |
| 7. Prinderea aringiloru . . . . .  | 53  |
| 8. Jertfe de omeni in Dahomei . . . . .                                      | 65  |
| 9. Port'a triumfala a lui Traianu in Beneventu . . . . .                     | 77  |
| 10. O mauritana in Algeria . . . . .   | 89  |
| 11. O sunta in Eleusis . . . . .   | 101 |
| 12. Turinu . . . . .   | 113 |
| 13. Florentia . . . . .  | 113 |
| 14. O crestina turca in Silistria . . . . .                                  | 125 |

|   | pagin'a |
|---|---------|
| 15. Cetatea Uniedorei . . . . .                                       | 137     |
| 16. Venatu de elefanti la Fani . . . . .                              | 149     |
| 17. Castelulu lui Martinuzzi in Vintiulu de diosu.                    | 160     |
| 18. Inmormentarea unei femei in Venetia . . . . .                     | 173     |
| 19. Intrarea lui Carolu I. in Bucuresci la 22.<br>maiu 1866 . . . . . | 185     |
| 20. Venatu de biboli in Africa . . . . .                              | 197     |
| 21. Siamane jocatore la Jacuti . . . . .                              | 209     |
| 22. Portulu de la Venetia . . . . .                                   | 221     |
| 23. Cotilionulu amorosiloru . . . . .                                 | 233     |
| 24. Galati . . . . .  | 241     |
| 25. Strat'a cea mare in Galati . . . . .                              | 245     |
| 26. Timisiór'a . . . . .  | 257     |
| 27. Greca din Eleusis . . . . .                                       | 269     |
| 28. Diluviulu . . . . .   | 281     |
| 29. Femeie de Mulatu . . . . .  | 293     |
| 30. Biserica lui S. Marcu in Venetia . . . . .                        | 305     |
| 31. Baiesprie . . . . .   | 317     |
| 32. Ursi de mare . . . . .  | 329     |
| 33. Fortareti'a San-Felice in Verona . . . . .                        | 341     |
| 34. Salonu in Madagaskar . . . . .                                    | 365     |
| 35. Cetatea de la Hododu in Selagiu . . . . .                         | 377     |
| 36. Cas'a nascerei lui Kopernick . . . . .                            | 388     |
| 37. Monumentulu lui Kopernick . . . . .                               | 389     |
| 38. Catedral'a din Zagrabia . . . . .                                 | 401     |
| 39. Monumentulu lui Franciscu Dracke in Offen-<br>burg . . . . .      | 413     |
| 40. Politehniculu din Viena . . . . .                                 | 425     |
| 41. Mormentulu lui Priesnitz in Grafenberg . . . . .                  | 437     |
| 42. Bucuresci . . . . .   | 449     |
| 43. Femeia din Palestina . . . . .                                    | 461     |
| 44. Monumentulu lui Berthold Schwarz in Freiburg                      | 473     |
| 45. Cetatea Neogradului . . . . .                                     | 485     |
| 46. Chilia lui Schiller in Weimar . . . . .                           | 497     |
| 47. Punte de fieru asupra Niagarei . . . . .                          | 521     |

#### VI.

#### Articuli literari, recenziuni si critice.

|  |               |
|--|---------------|
| <i>G. Baritiu</i> : Dle Redactoru alu Familiei . . . . .   | 429           |
| " " C: Dlu B. din nr. 61. alu Gaz. Trai.   | 308           |
| " " La rogamintea Dlu B. din Gaz. Fran.<br>nr. 72-75 . . . . .   | 401           |
| <i>A. Densusianu</i> : Romanische Poeten 167, 178, 190, 202, 213   |               |
| <i>I. C. Dragescu</i> : Dram'a, de V. Hugo . . . . .   | 331           |
| <i>Julianu Grozescu</i> : Progresulu . . . . .   | 142           |
| <i>J. Heliade R.</i> : Satir'a . . . . .   | 249, 306, 318 |
| <i>Dr. Iosifu Hodosiu</i> : Discursu despre istoria lite-<br>raturei italiene 340, 352, 364, 378   |               |
| <i>At. M. Marienescu</i> : Schitie istorie despre poesia<br>poporala i cantaretii popo-<br>rali la agiari, germani si<br>in par francesi . . . . . | 415, 428, 440 |
| <i>Radu Nasturelu</i> : Cum scriet asta-di 461, 474, 488, 499  |               |

#### VII.

#### Articuli de petecere, caletorii si altele.

|   | pagin'a          |
|---|------------------|
| <i>Petru Banatianu</i> : Notitie de caletoria 271, 284, 296, 308                                |                  |
| <i>Arone Densusianu</i> : Suveniru si impresiuni de ca-<br>letoria 7, 19, 32, 44, 138, 150, 164 |                  |
| <i>Damianu Dragonescu</i> : Abecedariulu de auru alu<br>feteloru . . . . .                      | 1, 5             |
| <i>Julianu Grozescu</i> : Artea iubirei . . . . .   | 115, 127, 135, 1 |
| <i>Ioanu Lucazu</i> : Napoleonu I. ca recensinte teatrulu                                       | 1, 4             |
| <i>Grigoriu Moldovanu</i> : Din secretele toaletei . . . . .                                    | 38               |

|  | pagin'a    |
|--|------------|
| <i>Alesandru Onaciu</i> : Despre amoru . . . . .       | 66, 79     |
| " " Despre sarutare . . . . .                          | 200, 211   |
| <i>Iosifu Vulcanu</i> : Fotografii din galeri'a dietei | 11, 22, 94 |
| " " Concertulu si balulu tenerimei                     |            |
| " " romane din Pesta . . . . .                         | 47         |
| " " Opulu unui june pictoru romanu                     | 59         |
| " " Cronica din Pesta . . . . .                        | 70, 107    |
| " " Societate literaria romana . . . . .               | 131        |
| " " Cum iubescu femeile . . . . .                      | 263        |

### VIII.

#### Datinile poporului romanu.

|   |               |
|---|---------------|
| <i>V. R. Buticescu</i> : Linu, linu, marmalinu . . . . .            | 451           |
| <i>Alesandru Cristorianu</i> : Daina, daina . . . . .               | Leru-e        |
| " " dómne leri . . . . .  | 418           |
| <i>Simeonu Marianu</i> : O nunta la Ilisiesci in Bucovina . . . . . | 452, 464, 476 |
| <i>At. M. Marienescu</i> : Paz'a si bub'a . . . . .                 | 370           |
| " " " Cinstele si venturile . . . . .                               | 406           |
| <i>Alesandru Onaciu</i> : Vergelulu si prinosulu . . . . .          | 275           |
| <i>M. Popiliu</i> : Nevestesc'a . . . . .                           | 346           |

### IX.

#### Poesia populara.

|   |     |
|---|-----|
| <i>Georgiu Ember</i> : Doine si hore populare . . . . . | 299 |
|---|-----|

|   | pagin'a |
|---|---------|
| <i>G. Traila</i> : Doine si hore populare . . . . . | 392     |
| Cantece populare de langa Crisiulu negru . . . . .  | 514     |

### X.

#### Moda si modele de lucruri femeiesci.

|   |     |
|---|-----|
| 1. Jurnalul de moda alaturatu la nrulu 1.                     |     |
| 2. Cotu de batista . . . . .                                  | 56  |
| 3. Modelu de indreitura pentru acoperitoare de patu . . . . . | 116 |
| 4. Modele de brodaria alaturate la nrulu 16.                  |     |
| 5. Modele de brodaria alaturate la nrulu 19.                  |     |

### XI.

#### Feliurite.

|  |     |
|--|-----|
| Doua adrese tramise unui deputatu romanu . . . . .             | 118 |
| Epistola deschisa catra redactoru . . . . .                    | 143 |
| A siés'a adunare generala a Asociatiunei transilvane . . . . . | 322 |
| Pres'a straina despre literatur'a noastra [T.C.] . . . . .     | 419 |

Afara de aceste in fie-care numeru noutâti sociale, literarie, artistice, apoi câciture si a., ér' pe invelitóre corespundintie, felicitotie de folosu, noutâti din strainetate.



## Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

**PEST'A**

Ese in fie-care luna de trei ori adeca in 5. 15. si 25. dupa c. v. contienendu done cöle.

**5/17**

**Pretulu pentru Austria**

pe Jan. — Jun. . . . . 4 fl. —  
pe Opt. — Jun. . . . . 6 fl. — cr.

**ianuarin**

**1866.**

**Pentru Romania**

pe Jan. — Jun. unu galbeun.

Nr.

**1.**

**Cancelari'a redactiunei**

**Strat'a lui Leopoldu Nr. 18.**

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile anonime nu se publica.

**II**

**cursu**

**anualu.**

## DIMITRIU CICHINDEALU.

Nu credemu a fi pototu sierbí on. publicu cetitoriu cu o suprindeare mai placuta la anulu nou, decâtu cu portretulu acestui barbatu nemoritoriu, carele fu unulu dintre regeneratorii natiunei nostre, unulu din lucéferii iviti pe cerulu celu acoperitu de nori intunecosí alu romanismului. Vor trece póte seculi, pana ce Ddienu va binecuventá natiunea nóstra cu asemenea barbati mari; sè ne inchinamu dar cu insufletíre santa umbrei lor!

*Dimitriu Cichindealu*  
— scrie dlu I. Eliadu  
in precuventarea editiunei II. a fabulelor



Dimitriu Cichindealu.

lui Cichindealu — s'a nascutu in Banatulu Temisiorei, in satulu Becichereculu micu. Finindusi invetiaturile, ca sè pota folosi natiunei sale, se consantí stárii profesorale, si se asiediá invetiatoriu publicu, mai antáiu in Berecsou, pe urma in Belinti, si de aci in loculu nascerei sale. Nu multu dupa acésta sentíndu si chiamarea sa se hotari a se inchiná lui Ddienu, ca sè sierbéscu si sè foloséscu omenenilor siluá darulu preotiei.

La anulu 1812 pré induratulu intru vecinic'a amintire repostatulu Francisck I. Imperatulu Austriei, pa-

trunsi de parintescile sale sentimente si indemnatu de nenumeratele eroice si credintioase dovedi ce ostasii romani aratara totdeauna si mai vertosu in batalia franceasca, porunci ca pentru cresterea mai fundamentala si obstesca a romanilor, sã se infintieze unu institutu pedagogicu in Aradulu vechiu, unde intr' unu cursu de trei ani sã se pregatesca barbati cari sã se renduiesca de invetiatori publici in comunele romanesci. Institutulu acesta se inzestrã cu patru vrednici profesori si cu unu catechetu preotu. Acesti patru profesori fura doctorulu de filosofia Paulu Jorgoviciu, nepotu de frate alu vestitulu autoru alu observatiilor limbei romanesci tiparite in an. 1799; Constantinu Loga Diaconovitiu autorulu unei Gramatici romanesci; Ioanu Mihuti; Ignatiu Fritiu, neamtii; era acelu preotu catechetu onorabilu nu potu fi altulu, decâtu Dimitriu Cichindealu.

Intre barbatii carii au sierbitu natiunei romane si s'au gertfitu pe sine-si folosului comunu precum Jorgoviciu, P. Maior, Sincai si altii, Cichindealu a fostu unulu din cei mai insemnati. Ca profesoru a facutu folose forte mari in marginitulu cuprinsu alu salii profesorale, de unde se respandira atãti'a preoti luminati. Ca preotu a fostu unu esemplu de adeveratu sierbitoriu alu Domnului, si cuvintele lui marturisescu, iubirea catra Ddieu, ce se marginesce intru apropelui. Pentru densulu pôte cine-va dice, cã a stralucitu in locuinti'a Domnului cu invetiaturile sale mai multu decâtu o mie de faclii ce se punu aci din obicei. Spiritulu seu de insuflatu alu Domnului, de transmisu alu seu cã sã impliniesca o solia din cele mai insemnatorie pre pamentu, cu unu cuventu spiritulu profeticu ce se vede la tote natiunele, cand incepu a se desmorti si a miscã catra desteptare intr' un feliu de somnasibulismu, se vede pretutindeni si mai vertosu in fabulele sale, pline de patriotismu si de crestinatate, ce face pe omu mai multu decâtu patriotu.

Ca autoru, si-a formatu o scõla mai intinsa a vorbi natiunei intregi, la siepte milioane de romani, a-lu ascultã si a se folosi viitorimea, si ai raspunde vecurile la inaltele si crestinescile lui cugetãri si sentimente.

Din cartile ce a datu la lumina cele mai insemnate sunt: „Svaturile intielegerei cei saretose“, tiparite la an. 1802; — „Epitomulu“ la an. 1808: — carticie'a asupra infiiintiãrii scõloru pedagogice din Aradulu vechiu, la an. 1813 si Fabulele la an. 1814.

Prin acãsta din urma scriere intaritandu-se fanatismu'u, se scõla asupra-i cea mai cruda si

cea mai neomenõsa gonire, care-i si cau o mörte prematura seu mai nainte de tempu, cu smulse din sinulu familiei sale din preunã unulu nascutu alu seu fiu june, ce dá celei mari sperantie si care atunci-si finise cursu sciintieloru inalte. Mörtea autoriului nou lipsi natiunea de cele mai frumoase sperantii de atãtea folose ce potea esi de la densulu cea mai frumoasa, ticsita si intiepleta etate; tote cã pentru densulu potemu dice, cã a trãit multu in putine zile, pentru cã a trãit uflu sindu. Traiulu lui a fostu cu adeveratu o viecia si vietia ca acea ce deriva din isvorulu viecii ce dice: „Eu sum invierea si vietia.“ Pagub'a Romaniloru cu mörtea lui este indoita, pentru cã nu numai cã a pierduu acea ce mai potea lucrã acestu barbatu, ci cu grabnic'a lui mörte, fara dispositiunile omului cele dupu urma, nu se scie intru ale carui ani au trecutu o multime de manuscripse, dintre cari unele erã si gata de tipariu si altele incepute. Din cele finite amintesc cãte-va in precuventarea Epitomului precum: „Teologi'a dogmatica si pastoralã, si Istori'a besericëscã a marturisirii pravoslavnicã.“ Era intre cele incepute numera: Talculu hpteloru santiloru Apostoli, Filosofi'a, Istori'a naturalã si Canonele saboraloru a tota lumea. Afara de aceste se scie de comunu cu incredinciare, cã autorulu a avutu culesu si o multime de Predice originale ale sale, ce le-a cuventatu in multe si deosebite impregiurãri, cam si unu altu manuscripsu intitulatu: Cristianismulu cum este si cum ar trebui si ar poté sã fia dupa glasulu Evangheliei“ care a fostu cel mai escelentu opu a multeloru si pretioselu sale ostenele.

Epoc'a in care a scrisu atãtu autorulu nostru cãtu si alti barbati, a fostu candu literatur'a romana abia incepea a se inchipui. De si limb'a besericëscã erã formata, inse autrii natiuni nu potea a se margini numai in orõnulu ideiloru teologice, solia loru erã a latii a infiiintiãrii limb'a, a vorbi romaniloru si de ale cunoscãtie cari luminate de facli'a Evangheliei facu pe omu a senti cã este cetatiannu si cretinu. Aceste cunoscãtie le stapanea auctorii nostri si vrea sã le lãtiescã; dar limb'a nu potea sã esprime legiuitu decâtu numai cele besericësi. Fie-care si facuse educatiunea in alte limbi si invetiase a se cugetã despre densele nu in limb'a romana. De aci isvorira in limb'a romana latinismuri, grecismuri, germanismuri, ungurimuri si galicismuri. Nu e carte din tempurile aceste si pana astadi, care sã nu fia plina de asemenea barbarismuri ca sã dicu asiã: si Fabulele lui Ci-

chindealu, (scotiendu multe gresieletipografice ce s'au stracuratu la editiunea dintaiu, nefiindu autorulu de facia, cum si altele cari au trebuitu sê urmedie) cuprindu o limba câtu se pôte pe acele tempuri mai corecta si mai romanêsca generala, încâtu fabul'a Cobatiului si Cuculu si a Randurelii cu celelalte paseri, cu invetiaturele loru potu fi unu modelu si de gramatica si de moralu sanetosu. Nimicu nu lipsea acestui barbatu din câte trebue sê aiba aceia pre cari i alege celu Prea naltu, ca sê pregatêsca unu viitoriu mai ferice si se deschida portile omenimei unui poporu ce se nasce intr' unu somnu truditriu de visuri mai de alaturea cu dobitocele.

Istori'a pentru inceputulu Romaniloru a fericitului Petru Maioru a fostu unu teliu de toiagu alu lui Moisi prin care despicandu o mare de intunerecu ce tîcea pe Romani de cîndea pamentului promisiunei, i-face sê treca dincolo de Egiptulu mintiunilor si sê-si cunosca adeveratulu si maritul loru inceputu. Fabulele lui Cichindealu, potu fi pentru Romani, pentru totudêun'a, tablele legii aduse in pustia. Filosofi'a religiunea, moral'a si bun'a-cuviintia, totu potu avê Romanii intrensele. Muntele Sina pote fi preutindeni si la ori cine ce se naltia pe asemenea marine de sentieminte intru nobil'a si sant'a intocare a folosintei comune. Ori cine pôte fi facia in facia cu Domnedieu, a-lu senti in anim'a sa si inainte-i intru tota marimea Domnedieirei sale, si a nu-lu poté descrie prin limb'a omenêsca, destulu numai sê-si sentia chiamarea sa si sê se otarêsca intru seviciulu Domnului si cu insu-si vietî'a, ca acel'a ce a disu: „Ori adu-mi poporulu intru cunoscintia, ori sterge-me din cartea vietiei.“ Nu câ dora eu indreznescu a comparâ pe autorii nostri cu acestu mare legiutoriu, ci scrierile loru potu fi Romanilor asemenate cu organele cu cari s'asiervitu veditriulu de Domnedieu spre a aduce pre Israel in pamentulu promisiunei.

Dar, Fratiloru Romani, mari barbati au esitu dintre voi din colo de Carpati, si de acolo a venitu si in zidurile darepavate din St. Sava nemoritoriulu nostru Georgiu Lazaru, care contemporanu cu autorulu acestei carti si cu altii Apostoli ai regeneratiunei romanesci, s'a pusu sê arunce sementiele nationalitâtiei intrunu pamentu nelucratu si plinu de rodnicia.

Cetiti, teneriloru pe Paulu Jorgoviciu, Petru Maioru, Cichindealu, Sineai . . . si veti invetiâ intrensii si limb'a nostra si acea ce a fostu mosii vostri si veti poté fi de veti urmâ invetiaturiloru loru. Acestia toti au fostu gertf'a inchinârii loru intru seviciulu natiunei. Si

mortea loru pôte fi o vecinica doveda a inaltei loru solii si a implinirei ei cu desaversire. — Voue vi-se deschidu inainte alte tempuri si dilele vostre potu fi mai senine si mai ferice decâtu ale loru. Viforele noptiei au trecutu, si demaneti'a Romanimei a resaritu cu sorele celu vecinicu, ale caruia radie sunt luminele ce incaldiescu secolulu alu 19-le. Voru cõe ele si spicile romane si-voru ample gignitiele acestui neamu vrednicu de sôrtea ce o pastrêza celu Vecinicu pentru toti câti se destepta si lu cunosecu cu adeveratu cunoscandu-se pre sine. Finescu acêsta precuventare cu disele autorului: „Sê fimu noi Romanii toti una, sê ne iubimu ca fratii; nu e aci greu sêu latinu, unitu sêu neunitu . . .“

Atât'a scõtemu din articolulu invetiaturului d. J. Eliadu. Cetitorii nostri potura observâ, câ partea biografica are multe defecte: a nume nu aflâmu de felu anulu in care Cichindealu fu nascutu, neci anulu in care mori; apoi abstragandu de la alte specialitâti biografice, nu ni se spune neci acea, câ cine dede concursulu seu barbaru la stingerea vietii acestui geniû alu nostru? Apelâmu dara la toti Romanii, adresandu-li acea rogare nationala, ca in interesulu literaturei nôstre sê binevoiesca a ni tramite *ori ce date* mai sciû din vietî'a acestui barbatu, ca mai tardiu intr' unu articulu specialu sê potemu intregi lacunele de susu! Inca mai traiescu de aceia carii l'au cunoscutu pre Cichindealu, deci sê ne grabimu a adunâ datele pana ce inca nu e tardiu, ca nu cumva posteritatea sê ne blasteme pentru negliginti'a nôstra!

## C O R O B A

Intr' a noptei pace ei serbatorescu,  
Pana candu in aeru stelele albescu.  
Dar' atunci in sala cea de serbatore,  
Coperitu de rane unu ostasiu apare :  
„Chanulu cu Tatarii vinu p' acestu pamentu,  
Si lu schimba 'n doliu si in tristu mormentu!“

Astfelu dice bravulu si sub rani s' abate,  
Domnulu lu saruta si cu bunetate,  
Dice : „Mergi d' alina nobilulu teu chinu  
P' alu meu patu molateca in repaosu linu!“

Dantiulu urma cursu-i : muzicele suna :  
Stefanica Voda, dantiuie e' o juna.  
„Dulce copilitia ! Stefanu i dicea,  
Vrei sê-ti dau corôn'a si cu vietî'a mea?“  
„De voiesci, o Dòmne, dulce sê-mi fi mie,  
Lasa desfatarea, mergi la batalia!“

Domnulu sta pe ganduri, pare rusînatu ;  
Chiamâ capitanii . . . toti a 'ncelecatu :  
Sbõra la Coroba, pe Tataru lovesce,  
Ii farama crancenu. si pe multi robesce.  
D' acolo se 'ntorna catra mandr'a sa  
Si cu-a lui corõna i dâ man'a sa.

Dim. Bobinteanu.

## Geniulu lui Stefanu celu Mare.

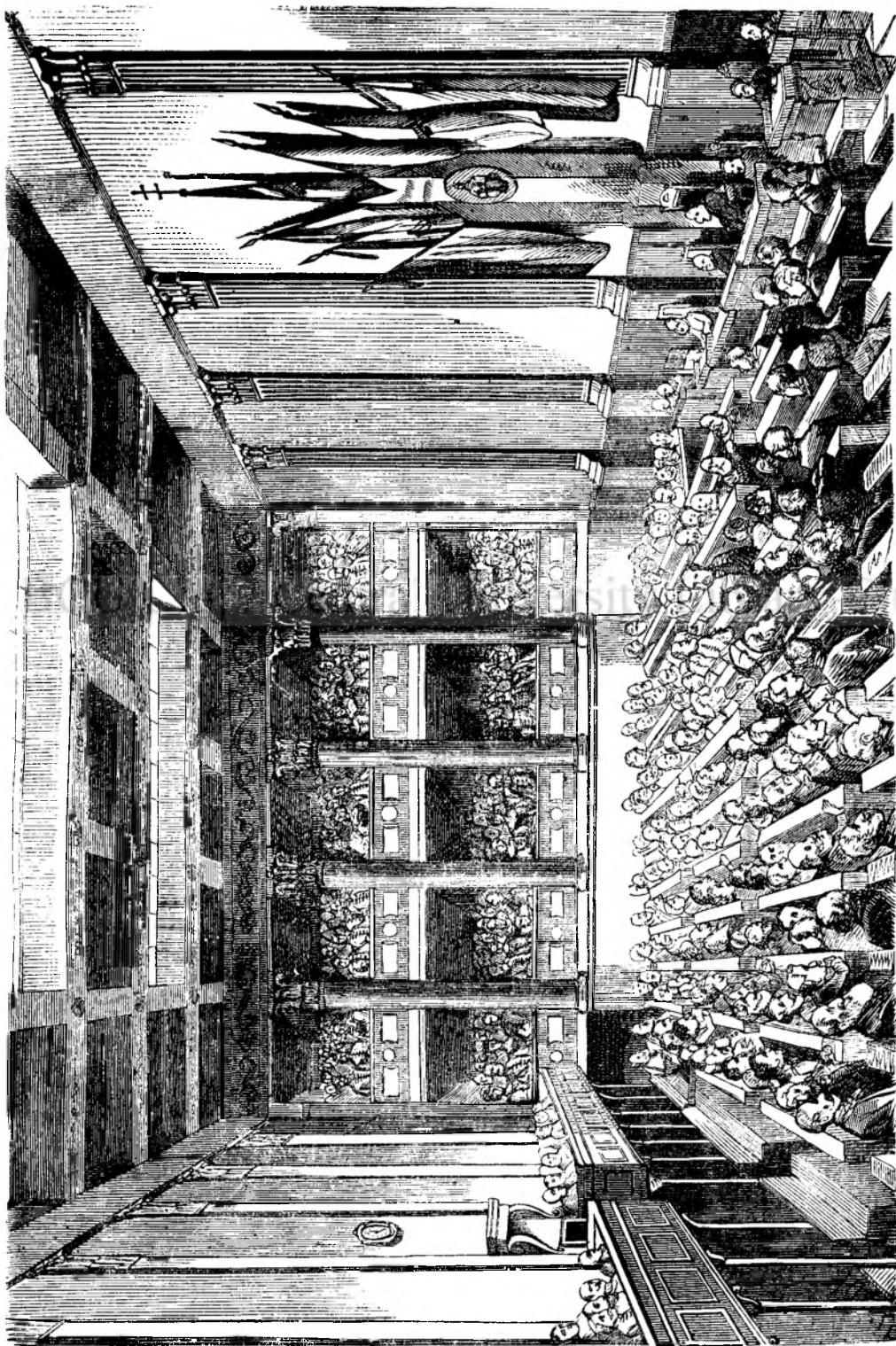
— Novela istorica, — premiata cu siese galbeni. —

Istori'a stă deschisa naintea mea.

Pe tronulu Moldovei siede Stefanu celu Mare, in tiér'a romanésca domnesce Radu; ér

Mare facu in Moldova reforme grandioése. Densulu tientea la fericirea tierei si desvoltarea nationala, — si la acésta tînta trecea cu focu si sabia. — Poterea boieriloru carii abusau de drepturile si privilegiile din tempurile betrane e franta. — Vod'a conduce tiér'a si supune pre

### Cas'a reprezentantilor tierei in sala muscului din Pesta.



De a drept'a sub insemnele tierei e tribun'a presiedintelui, de doue laturi siede notarii si stenografi, in midilocu scaunele deputatilor, si galeriele, in stang'a sunt galeriele jurnalistilor, intre aceste usi'a.

intre acesti doi domnesce o pasiune spurcata : ur'a.

Sórtea romanimei e grea. — Stefanu celu

boieri. — Suatulu boieriloru e ignoratu. — Vod'a e puternicu, si stă in arme incungiuratu de iubirea poporului.



Boierii conjura si ferbu in ascunsu; — ér Stefanu Voda e domnu crancenu! . . .

Pe ceriulu Moldovei se ivesce unu viforu infricosiatu.

Radu Voda domnulu tierii romanesci e plinu de ura, invidia si setosu de resbunare, si resbunarea e beutura dulce! . . .

Câ-ci Stefanu Voda a invinsu pe Vladu Voda Tiepelusiu, tat'a lui Radu si domnulu tierii romanesci, si i-a taiatu capulu fara indurare; ér Radu Voda fugi la Turci cersindu ostiri turcesci. . .

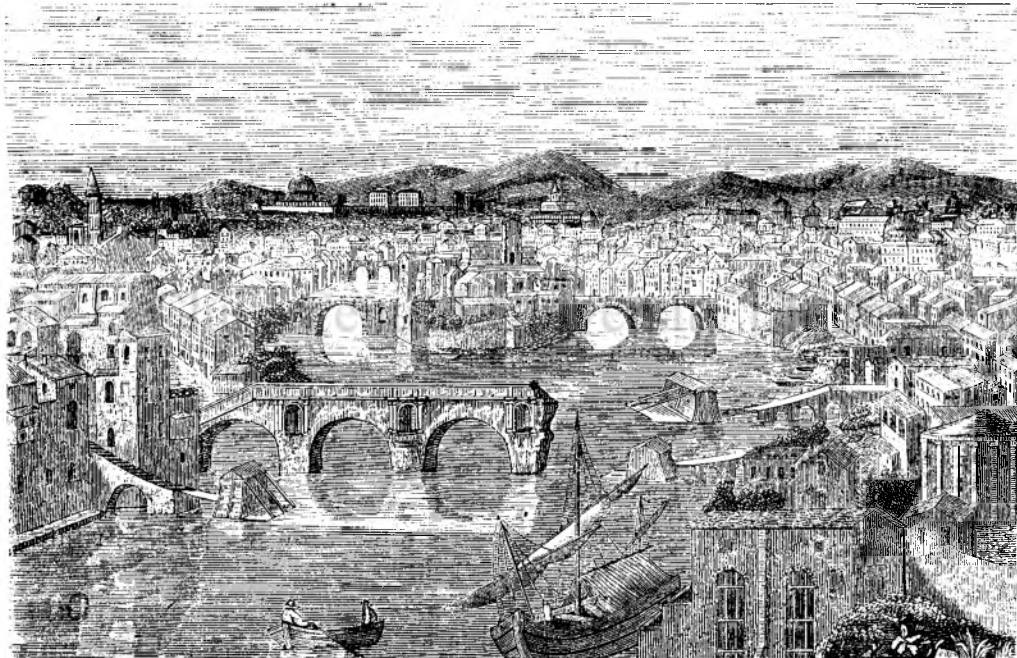
Stefanu voesce invingeri si binele poporului; Radulu vré resbunare; — si ambii sunt tari si ambii sunt facuti spre batalia! . . .

Umbrele su reci, arborii duri, riurile trecu cu unu murmuru tempitu, ca si caletoriulu de nópte — si tóte pórtá pe sine unu tipu seriosu, selbaticu.

Ici-colé câte-o stanca dura, ruinata si investuta cu unu muschiu impetritu, pintre acarorur paturi se vedu radacinele arboriloru infasiurate una pe dupa alta.

Acestu-e codrulu Racovei!

Cand treci pe aci sufletulu se pare a se retrage in sine, si se perde uimitu meditandu. Si-i aparú suvenirile trecutului, — suveniru sublime, suveniru magice, suveniru doreróse. Ah! . . . romanulu nu póte uitá codrulu Racovei!



Roma de catra puntele ruptu. (Vedi pag. 8.)

Stefanu pórtá viptorii stralucite; Poloniloru li pare cam reu, regelui Mathia si mai reu, si lui Mehmetu sultanulu totu mai reu.

Mare viforu se ivesce pe ceriulu Moldovei! . . .

### I.

Suntemu intru o padure mare in Moldova.

In giurulu nostru copaci gigantici, copaci seculari, cu trupine muschióse, cu crengi inbel-siugate.

Nu se vede ceriulu, nu se vede sórele, nu se vede urma de omu, nu se aude sgomotu. — Tacerea e mormentalá, suprindiatóre, — numai cand si cand se aude unu echo leganandu se departe . . . departe . . . printre stance pre culmi.

In anii trecuti se mai vedeau unele monuminte, petri, despre cari se pomeniau traditiuni superstitióse in poporu. Erau betrani cari le cunosceau istori'a si o enarau nepotiloru sei, si aceia o ascultau cu dulce ca o poveste magica.

De a drépta se 'ntinde o póena verde cu trei cruci negre, ici-colé se mai cunosceau movile de óse, din tempurile cele eroice. Mai incolo unu monumentu cu ciopliture bizare, pe elu o inscriptiune, abia o mai poti cetí. Aici s'a batutu Stefanu celu mare cu Radulu, si a cadutu o suta de mii. Mare batalia a fostu acea!

De a stang'a vedi o pétra cu nescé litere grecesci, cioplitá de mani omenesci, fara neci o arta si estetica . . . aica beutu M: rcea celu

betranu vinu cu boerii tierii si a jucatu dantiulu Moldovenescu, cand a batutu pe Iuga Voda, si a pusu domnu romanu pe tronulu Moldovei. Mai incolé o potica pe marginea unui riu . . . aci a siediutu ore-care pasia si s'a juratu pe coranulu Turciloru că va sê prade viti'a giauriloru moldoveni de pe pamentu; apoi a mersu in batalia si s'a batutu trei dile cu moldovenii, apoi a fugitu de frica. — — — Si multe, multe . . . tôte de suvenire, tôte de fala, tôte de giale.

Departu, afundu in codru erá o statua nalta, de care nimenea nu-si mai aducea aminte, nimenea-i cunóscea trecutul, nimenea-i sciá povestea. — Pe fati'a ei se vedeau nesce trasure mistice in form'a ieroglifeloru, ce nimenea nu le mai potea ceti, vervulu erá ciungu, spatele negrite si trasurile ici-colé rupte de diumetate, — — — tote, tôte au trecutu tôte s'au stersu, numai o suvenire ne mai petrece pe cale.

Demultu, demultu, . . . dupa Christu cu vre 147\* de ani langa statu'a din codrulu Racovei aflámu unu barbatu atleticu meditandu nóptea la luna. — Man'a drépta erá asiediata pe statua, ér cea stanga stá radímata pe manunchiulu sabiei ce lucea la radie, panace ochii i se perdeau ratecindu prin stele. O manteuá négra i invelia trupulu batutu de ventulu linu.

Acestu-a e Stefanu celu Mare, Vod'a Moldovei!

In giuru e tacere grea, — numai cand si cand se aude adhierea frundiilor leganate de ventulu noptii. — Stefanu stá langa statua ca o figura plastica de erou. — Langa dinsulu stá unu calu negru ca corbulu.

Preste câte-va minute se ivesce din padure pe unu drumu strimtu o figura calare. — Vestimintele-i erau albe ca neu'a, calulu albu si pe facia portá o larva alba. Crinii fluturau pe arip'a ventului ca nesce sierpi de aur. Se parea a fi o fantoma magica, ce-si creédia fantasi'a in visu, se parea o aparintia ce nu sémena a fiintia pamentena.

Figur'a cea alba stete tientindu ochii oblu catra statua, — apoi ca si cand s'ar paré a audí ceva, sborá de pre calu usioru, ca cum ar avé aripi, si se apropiá incetu catra statua.

Stefanu o primí cu dulce.

— Demultu asepti Voda, vinu departe tare, nu potuiú sosí pe minutulu otaritu, díse figur'a cea alba incetu, si se radimá cu o mana pe statua langa Stefanu.

— M'ai chiamatu Genie, am venitu. Taber'a me astépta, luptele curgu neintreruptu, in departarea mi e scumpa, díse Stefanu seriosu.

— Taber'a te astépta si inca va asteptá

multu, díse figur'a obositu, apoi tacu cătuva tempu.

Peste doue minute continua cu o dorere secreta :

— Ah Voda, Voda, amara va fi sórtea Moldovei!

— Sórtea Moldovei va fi amara Genie, dar Moldova are sperantia; speranti'a creédia potere in sufletu si Moldova nu se va obosi a se luptá in interesulu binelui seu.

Figur'a se parea meditatóre.

— Si ce e speranti'a Moldovei, Stefane?

— Eu sum speranti'a Moldovei, si Moldova e speranti'a mea. — Cand va aparé steu'a mea splendida, va aparé steu'a Moldovei si va perí ur'a intre tierile sorori; cand voiu cadé eu, va cadé speranti'a Moldovei, si va cadé Moldova, speranti'a mea. — Dar Genie provedinti'a domnedieésca va ascultá rogatiunile Moldovei, si cu mine Moldova, trebuie sê se redice séu cu mine sê cada.

— In contra ta se gatescu ostiri puternice : óste turcésca, chanulu tatariloru, magiarii si polonii — si ah ce e mai dorerosu, fratii tei, romanii cu Radu. — Ostea ti-e pucina, in poteri slabita, tiér'a lipsita de tôte : Voru vení contrarii ca locustele, si speranti'a Moldovei va apune desperandu. . . .

— Speranti'a Moldovei sum eu! si eu voiu fi mai tare in pericle ca 'n tempuri serine. — Pre mine me pórtá unu visu dulce de gloria, si visulu a ferici tiér'a ceascumpa, si visulu acesta e sublimu, si nu va lasá spiritulu la obosire neci intru o impregiurare.

— Contrarii sciú bine, Voda, că tu esti sufletulu, poterea, tari'a si speranti'a Moldovei; — si contrarii sciú si acea ca pre tine sê te doborá d'antâiu, apoi Moldova sê devina prad'a celoru, ce si voru tiené meritu că te-au doboritu pre tine steu'a Moldovei.

— In lupt'a cea d'antâia contrarii voru cunosce că Moldova e o stinca neclétita, si Radu va sê se convinga, că eu sum meritu de provedinti'a divina a sterpi demonulu urei dintre Moldova si Romania, si a depune fundamentulu unei romanie unita intru unu corpu completu tare si giganticu.

— Poporulu e obositu in lupte, poterile sunt stórse, si curagiulu se va domoli dupa o perdere, asia credu contrarii.

(Va urmá.)

Vasilii Ranta Buticescu.



## Suveniri si impresiuni de caletoria.

### XX.

Peste o diumetate de óra, totu pe sub culmea dealurilor cari totu mai tare se asiedia, suntemu la unu pereu, care in tempu de ploii devine infioratoru, ér' pe tempu uscatu séca de totu si remanu petrile sê le arda sórele.

Acesta e pereulu Craguisiului, care lu potemu numi cu totu dreptulu si pereulu de auru. Elu s'aduna de pe dealurile de primpregiuru si in valurile lui porta nesipu de auru, cu a carui adunare se ocupa tieganií asia numiti *baiasi*. Pe dealurile acestea, mai vertosu pe langa satulu Craguisiu si in susu de Silvasiu, se vedu inca si astadi urmele fodineloru de auru lucrate de Daci si de Romani. Câte monuminte nu se voru aflá si pe aci? Câte avutia nu va dormi in aceste dealuri?

Dar tote acestea cine le cauta! Filosoficii locuitori mai preferescu a calcá pe auru si a peri de fome, decâtu sê si iee ostenela a invetiá cum sê-lu adune, celu pucinu, care-lu scotu pereiele si-lu aruńca pe campu, ca sê se scalde rimatorii in elu.

Éca plaiulu unde locuitorii aru poté amblá inveliti in pulbere de auru, ca Aboriginii din El-d'orado din America. Éca noulu Colchisu, unde oile trecandu prin pulbere se implu de auru, si astu-felu si lán'a loru se pote numi de auru, cá ceea a Argonutiloru. — Dar' aici sunt ómenii buni crescini, petrunsi de cuventulu evangelicu: d'a nu-te ingrigi, cá ce vei manca si vei imbracă mane!

Va veni tempulu, candu cei ce calca adi cu nepesare pe auru, lu-voru aduná si-lu voru cará pentru altií straini, si ei voru fi fericiiti cá voru mai poté bea celu pucinu, unde turburii ale pereieloru auróse pe pane uscata si mucedu.

Reajungemu in Hatiegu, pentru cá in demaneti'a viitoare, in 3. augustu sê ne afundamu in sinulu Carpatiloru, si sê vedemu miraculos'a pesteru, numita „*Celatea Bolii*.”

### XXI.

In demaneti'a de 3. augustu eram pe drumulu ce duce la pasulu Vulcanu. — Din diosu de Hatiegu in distantia de  $\frac{3}{4}$  óra, in o direptiune cu satulu Sta-Maria, de care togma ne apropiam, se ridica unu piscu inaltu si forte precipisiu, stancosu si presaratu cu tufe rari. Pe verfulu lui se afla ruinele unu turnu de paza; unu coltiu de muru mai sta si astadi in susu. Acestu piscu se numesce Orlea, din care cauza unii pretindu, cá acestu turnu l' ar' fi re-

dicatu Orole regele Daciloru, care a trairu pe la 180 inainte de Christosu. Togma sub acestu piscu, dupa cum am observatu in unu capitolu precedente, se impreuna cele trei riuri ce spela Valea Hatiegului, si facu apoi propriulu Sargentu.

Poporulu fantaséza, cá in interiorulu acestu piscu sunt nisce celarie gigantice pline de auru si argintu, cá portile prin cari poti intrá in aceste Catacumbe suntu in apa, si se deschidu numai in diu'a de pasci, candu bate antáiu in tóca, si cá atunci ap'a se feresce din calea loru. — Se pote, ca acésta se stee in legatura si sê fia o coruptiune din traditiunea istorica despre ascunderea tesauriloru lui Decebalu, pentru-ca si acésta se presupune cá s'a intemplat, totu aici in albi'a Apei-mari.

Esíndu din satulu Sta-Maria, damu in drumulu lui Traianu, ce vine in linia drepta de la Sarmisegetusa. Drumulu pe unele locuri este aratu, ér' pe altele este de plinu conservatu si folositu de drumu de campu. Pe unde trecemu noi este de plinu conservatu; pavagiulu compactu si intregu siantuiriile afunde. Drumulu nostru continua pe unu siesu mai diosu decâtu celu alaltu planu alu acestu tienutu, prin sate d'unu aspectu mai voiosu, mai curatu, si peste riuri limpedi si iuti, ce se versa din obersiele carpatiloru. Siesulu de ambe partile se totu strimta, in drepta de Carpatii proprii, ér' in stang'a de ramificatiunile loru, astu-felu cátu la satulu Crivadia se infunda cu totul. Aici se gata Valea Hatiegului, si incepe regiunea Jiiului.

Chiar d' asupra Crivadii, pe unu piscu se afla murulu unu turnu de paza in forma cercuala de 18 pasi in diametru. Murulu cu totul descoperitu, e bine conservatu, numai unde a fostu usi'a s'a facutu cu tempulu o spartura mare.

Pe langa muru in diosu se deschide unu abisu infioratoru pintre stanci pe alu carui fundu se rastogolescu unde unu riuletiu raptoru, ce lasa unu murmuru ragusitu. Numai intinsu pe fole si tienendume strinsu cu manile de nesce tufe, potui se intindu capulu si se cautu pucinu in acésta prapastia.

D' aici in colo se incepe regiunea muntósa. Peste o diumetate de ora drumulu nostru intra pintre nisce fenatie, si continua pe o culme, de pe care din tóte partile se deschidea inaintea ochiloru nostri prospectele cele mai pitoresci, dar' totu odata si cele mai sumbre-romantice.

### XXII.

Nimicu nu atrage mai tare pe omu decâtu inaltímile muntiloru; de himicu nu este mai tare legatu cultulu omenimei, ca de plaiurile

verdi adapate de riuri limpedi, ca de culmile inalte si linistite, pe care nu se aude alta decâtu sioptirea misterioasă a venturilor, cu care solitarulu impreuna murmurulu rugatiunilor sale, si insusi se pare a se inaltia cu ele dimpreuna la celu nemarginitu, a scutura de pe sine catenele vietii pamentesci, a se aventura si a-se afunda in universu. — Egiptenii totu de un'a au tientitu a ajunge odata la acelu munte misteriosu, in alu carui sinu si-ascunde isvórele sale riulu celu santu Nilulu. Indianii pana in diu'a de astadi peregrinésa la verfurile Himalaei, acoperite de nea eternale, spre a se inchina si a se roga la obersiele santului Panges. In verfulu unui munte a taiatu Moise cu lespedi de petra cele diece mandate divine, prin care a pusu basea inaltiarei unui poporu. Pe muntele Golgota a fostu implantata crucea, pe care s'a versatu divinulu sange, aceluia ce prin mortea sa a renviatu genulu umanu; de pe verfulu muntelui oliviloru s'a inaltiatu elu la ceru. Pe verfulu Caucasului a fostu pusu la tortura Prometen, pentruca a furatu din ceru. Pe verfulu Olimpului resiedeau dieii greciloru; pe culmile Parnasului si ale Eliconului petreceau musele; in dumbravi erau oraculele si altarele lor. Prin munti aflamu astadi manastirile. — Eca foculariele in care s'au concentratu istoria cultului omenescu!

Cu catu me afundamu mai multu prin munti, cu atatu mai viu mi se repetau aceste suveniru istorice.

D' o parte grupe de stanci inalte plesiuve, ce semenau cu o trupa de giganti resculati in contra dieiloru, de alta parte unu piscu isolatu, pe care din candu in candu se asiédia la panda vulturulu de munte, ca se petruna cu ochii lui sagetatori afundimilevailoru, si se-si desemne pred'a; ica unu verfu incoronatu cu nisce bradi gigantici, cari ca nisce briurei eternali intindu sutele loru de bracie, si respandescu umbre negre, cari versa in spectatoru nisce fiori sacre; dincolea nisce culmi acoperite cu papisli verdi, pe cari se insira grupe de case modeste, séu turme de oi, care pascu între canturile voioase ale pastoriloru, inganate de murmurulu riuletieloru, ce se prevalescú pintre stanci in diosu; din colea vai acoperite d' o erba verde ca smaragdulu, prin care sierpuesce unu riu limpedu, ce ca unu rege primesce tributulu ce i-lu tramitu numerocele isvóre de pe culmile laterali: tóte acestea se desvaleau inaintea ochiloru nostri cu atata profusiune de farmece, catu anim'a le semte numai, dar' nu le póte esprime.

*Aroné Densusianu.*

## R o m a.

(Vedi ilustratiunea de pe pagin'a 5.)

In tempurile antice ceea mai de frunte cetate a lúmei, éra adi resiedinti'a capului besericei catolice, si loculu celu mai avutu de monuminte mari si sante, de pretiosele obiecte de arte, cu totu dreptulu se póte numi si astadi: *Urbea eterna*, carea de la fondarea ei (754 ani inainte Cr.) neintreruptu si-a pastratu numele. In tempulu in florirei imperiului romanu, pentru tóta lumea cunoscuta atunci, acésta a fostu ceea ce e adi Parisulu pentru Europa; artisti si inventiati de totu felulu si din tóte partile au grabitu a-si aduna creatiunile lor in acestu locu distinsu, unde adi migrédia multimea inventiatilor si neinventiatilor, ca se se delecte die in privirea acelor pretiose de arte, si se admire marimea trecutului — chiaru si in ruine!

Roma e pe unu terenu fórté ne asemene si e despartita in dóue prin Tiberu; partea din stang'a apei carea e ceea mai mare, e Roma adeverata; — éra ceea lalta se numesce Citta Leonita si Trastevere. Impregiurimea ei e de 15 mile italiensesi séu aprópe la 3 m. germane si numerulu locuitorilor se urca pana la 200,000 afara de straini. In tempulu imperatilor numerulu locuitorilor ei se urca si peste 3 milióne, dintra cari 300,000 erau civi. Firesce ca atunci Roma nu éra devastata ca acuma, candu multe locuri locuite pe-atunci adi suntu dealuri de vie, ruine, siesuri desierte, manastiri si gradini, in cari cu anii poti totu umbla si totu déuna te vei delecta, cá-ci la totu pasiulu dai de ceva nou, interesantu ce inca n'ai vedintu, n'ai auditu; ma chiaru si viéti'a ntréga a omului e cu multu mai putiena, decâtu se póta cerceta si cautá tóte acele monuminte si ruine atatu de interesante si de insemnate mare pentru istoria.

Cele siepte, si mai tardiu dóue spre diece coline pe cari s'a dítu Roma, astadi nu se póte observá asia apriatu, de órece pamentulu si rui-nile le-a astupatu mai pe tóte; ma chiaru si Capitoliulu nu e pe o inaltime mai insemnata, — asia se dice cá in genere Roma e ingropata 18 urme afundu, deci ni potemu inchipui câte monuminte si edificie s'au facutu aci tierena. — Are 21 de porti, peste 500 beserici, capele, manastiri, la vre-o 400 palate pompóse, 13 piatie mai mari si peste 180 de cele mai mici, mai multe vile, nenumerate ruine, monuminte, gradini publice, apaducturi, amfiteatru, vre-o 50,000 de case, 7 teatre, 4 punti, spitale si a. diferite obiecte frumóse si interesante.

## Fét'a capitanului.

Novela rusésca de Puskin.

I.

*Cadetulu gardistu.*

Tatalu meu, Andreiu Petroviciu Grinew in tene-  
retiele sale a servitu sub contele Münich si in anulu  
17 . . . ca supremu majoru a esítu din servitiu. Deatun-  
cia s'a sustienutu in districtulu Simbirsck, mai tardíu  
apoi a luat de socia fét'a unui nobilu dîn vecinetate,  
pre domnisiór'a Awdotja G.

Noi eram diece frati. Fratii si sororile mele au  
moritu curendu. O rudenia de aprópe, principele B.  
carele erá majoru gardistu in regimentulu de Le-  
menov, din bunavointi'a sa fuseiu asemnatu de cadetu  
si pana la deplin'a mea desvoltare am primitu licentia  
de-a merge a casa. In tempulu acela nu erá educa-  
tiunea, ca in dílele de-acumu. — In etate de cinci ani  
m' au incrediutu ingrigirei lui Saveljiciu servitoriului  
venatoriu, carele pentru cumpetarea sa fu distinsu cu  
acésta onóre. Sub conducerea sa in etate de 12 ani  
am invetiatu a cetí si scrie rusesce, si mi-am cascigatu  
judicata fórté sanetósá despre canii de venatu. In  
acestu tempu tatalu meu a primitu in casa pe sém'a  
mea unu francesu, pre elu Beauprez, pre care l'au  
fostu tramisu din Moscva la provisiunile de vinu si  
oleu. Saveljiciu necidecumu nu se potea impacá cu  
acésta. „Dómne multiamescuti! — murmáia in sine  
— copilulu e spelatu, peptenatu, nutritu cumu se cade  
— chiaru cá a mai fostu de lipsa a pradá banii si a  
arendá venitur'a césta, ca si candu nu s'ar aflá ca elu  
intre servitori.“

Beauprez in loculu nascerei sale a fostu calfa de  
barbieru, apoi a ajunsu soldatu prusescu, si de aci a  
luatu calea catra Russia *pour être outchúel* (invetiatoru)  
fara, cá se fi intielesu acestu cuventu. Erá unu teneru  
bunu, insé usioru de minte si cantaretiu in gradulu  
celu mai mare. Cea mai mare slabitiune a lui erá  
passiunea pentru secsulu frumosu. Pentru acésta fra-  
gedíme adeseori fu impinsu cu pré putiena blandétia,  
asia cá adeseori si doue dieci si patru óre avea sê  
géma. Apoi pe langa acésta, precumu singuru se es-  
primá, nu erá inamiculu ploscelor, adeca cu alte cu-  
vinte — i placea a golcaí, a bé, mai alesu daca ajungea  
la Chanpagner. Inse deórece la noi vinu numai la a  
médíu erá pe mésa, si inca numai in iegí mici, ma ce e  
mai multu si atunci adeseori se uitau de invetiatoriu,  
— bietulu Beauprez curendu s'a dedatu cu liqueurulu  
rusescu, si acesta a pretiuitu mai multu ca vinulu pa-  
triei sale, „câ-ci — dícea elu — asta e cu multu mai  
suferitu de stomacu.“ — Asia ne-amu fostu intielesu :  
ca deórece elu erá obligatu prin contractu ca sê me  
invetie frantiozesce, nemtiesce si „tóte sciintiele“, si  
densulu se nisuiá sê invetie a clevetí rusesce — si-apoi  
fie-care si-implinea lucrulu seu. Asia traiamu in cea

mai mare contielegere; necidecumu nu mai doriám  
altu mentoru pentru mine. Dar' odata ne despartí  
sórtea si adeca prin intemplarea urmatóre.

Palasca, spaletorés'a, o fétá corpolenta si stricata  
de versatu, si servitóreá ce mulgea vac'a, Aculea  
schiópa, ca si candu s'aru fi vorbitu totu intr' unu  
tempu si amendóue inaintea petiórelor mamei mele au  
cadiutu, si-au marturisu slabitiunea pecatósá si lacre-  
mandu se geliau asupra veniturei aceleuia, care s'a fo-  
lositu de neesperinti'a lor. — In astfelu de cause mam'a  
mea nu sciea sê glumiasca, deci acésta plansóre fu  
ascernuta tatalui meu. Elu apoi iute a finit'o. Indata  
a tramisu in chili'a francesului si candu i-au dísu, cá e  
chiaru la mine sê me instruedie, a grabitu in chili'a  
mea. Beauprez chiaru erá in patu si dormiá somnulu  
inocintiei, eu inse eram ocupatu cu ceva mai ponde-  
rosu. — E de sciutu adeca, cumu-câ odata mi-au fostu  
ordinatu din Moscva o mapa. — Acésta demultu standu  
acatiata pe parete fara a o folosi, papirulu latu si fru-  
mosu adeseori m'a totu necasítu. Odata m'am decisu,  
sê facu din ea unu smeú, si somnulu lui Beauprez l'am  
folositu spre esecutarea planului meu.

Tatalu meu me suprinsé chiaru in acelu momentu  
candu erá sê legu cód'a de Capulu de buna spe-  
rantia si candu me vedíu elu cumu invatiu eu geo-  
grafí'a, m'a apucatu de nasu si m'a tiutiuratu bine,  
apoi a grabitu spre Beauprez si pre densulu scuturan-  
dulu fara neci o crutiare, — lu injurá cumplitu. Beau-  
prez la acestu atacu voi sê se reculéga, ceea ce inse  
neci de cumu nu-i succese. Bietulu francesu erá de  
totu beatu. Unu pecatu mai multu séu mai putienu  
nu facea mare deschilinire. Atunci tatalu meu apu-  
candulu de guleru lu aredicá in susu si pe usia lu  
aruncá afara in curte, de unde inca spre bucuri'a mare  
a lui Saveljiciu inca in diu'a ceea i-a datu drumulu. —  
Asia s'a finitu educatiunea mea.

De-ací 'ncole apoi am traitu ca unu copílu : prin-  
deam columbe, si me jocam „de-a caii“ cu copíi servi-  
torilor. Asia fuseiu de siese spre diece ani. Atunci  
apoi mi se schimbara relatíunile.

Erá tótna; mam'a mea gatá farinagiu de mnere  
si eu priviamu spum'a ferbenta cu pofta. Tatalu meu  
siedea la feréstá si frundiarea calindariulu de curte,  
ce-lu procurá in totu anulu. Acésta carte totdeauna  
eserciá o impresiune mare spre elu; necicandu n' o po-  
tea cetí fara sê nu fie aduncu patrunsu de ea, si tot-  
deauna lu turburá grozavu. Mam'a mea, carea i cu-  
noscea bine insusíriile, de regula cautá ca sê ascunda  
acésta carte nenorocita, si asia se intemplá uneori, cá si  
o luna intréga nu dadea de calindariulu de curte. Inse  
daca odata din intemplare lu aflá, atunci óre intregi  
nu-lu mai lasá din mana.

Asia dara tatalu meu cetea calindariulu, candu si  
candu tragea din umeri si repetá camu in sine : „Co-  
lonelu locótieninte! . . . cavalerulu ambelor orduri ru-

sesci . . . si decandu e, câ elu . . .“ — In fine aruncă cartea pe divanu si se cufundă in cugete adunci, — ceea ce nu eră unu semnu pré bunu.

Odata numai se indreptă catra mam'a mea : „Audi tu Awdotja, de cati ani e Petru ?“

— „E pe alu siepte spre diecelea anu, dîse mam'a mea, — „Petrutiu chiaru in anulu acela s'a nascutu, candu nan'a Nastasia si-a sclantitu petiorulu si candu . . .“

— „Bine, destulu — intrerupse tatalu meu — trebuie sê intre in servitiu. Destulu a perdutu tempulu in cas'a servitorilor si destulu a umblatu dupa paseri.

Cugetulu de despartîrea ce avea sê vina intru atâta a miscatu pre mam'a mea, câ a scapatu lingur'a in sierpenca, si a nceputu sê planga. Eu inse din contra eram fôrte rapitu. Cugetarea mea despre servitiu eră identica cu intipuirea mea despre libertatea si placerile vietiei din Petersburg. Me inchipuiam déjà câ-su oficeru gardistu, ceea ce — dupa parerea mea — eră culmea fericirei omenesci.

Tatalu meu nu avea datina sê-si schimbe propunerea, si neci câ sê amane esecutarea ei. Asia dara diu'a caletoriei mele fara neci o indoiala eră decisa. In presér'a plecarei mele tatalu meu voindu sê scrie fitoriului meu principalu, cerù péna si papiru.

— Sê nu uiti — dîse mam'a mea — a salutá si in numele meu pre principele B. Scriei, câ speru cumucâ se va aretá cu bunavointia catra Petrutiu alu nostru.

— Nebunia ! — eschiamă tatalu meu. — De ce sê scriu eu principelui B. ?

— Daca tu ai dîsu, câ scrii principalulu lui Petru !

— Si apoi ?

— No apoi principalulu lui Petrutiu nu e nime altulu, decâtu principele B. — Petrutiu e asemnatu la regimentulu Lemenow.

— Ce se atinge asta de mine ! Fîiulu nu va merge la Petersburg. Acolo chiaru ar invetiá multe intielepitiuni. Sê pradese, sê se mestice in escese nebune ! Nu, la regimentulu confinialu trebuie sê serviésca, sê pórte vitielulu, sê miróse pulberea de pusca, sê fie soldatu regulatu, éra nu unu perdevéra de gardistu. Unde e pasaportulu seu ? Ada-lu incóce !

Mam'a mea-mi caută pasaportulu, ce l'a fostu pusu in o laditia langa camesiuti'a in care m' au fostu botediatu, si cu mana tremuranda lu predă tatalui meu. Lu ceti cu atentiune, apoi lu puse inaintea sa si incepù sê scrie epistol'a.

Me torturá curiositatea. Unde trebuie sê mergu, daca nu la Petersburg ? Me uitam la pén'a tatalui meu, carea intr' adevéru se miscá fôrte incetu. In fine fu gata, sigilă epistol'a, pe unu pachetu langa pasaportulu meu si-puse ochilarii si chiamandu-me la sine, mi dîse : Éca o epistola catra Andreiu R. Carloviciu, vechiulu meu colegu si amicu, trebuie sê mergi la Oreoburg si sê servesci sub densulu.

Astfelu au suferitu naiefrangiu tóte frumósele mele sperantie. In locu de viéti'a aventurósa din Petersburg, me va torturá urítulu in loculu departatu si mortu. Servitiulu, despre care cu unu momentu mai 'nainte fantasam cu atâta placere, acuma mi parea o fatalitate grozava. Inse nu-mi potù ajutá neci o contradícere. Mane-dî demanétia carulu statea inaintea treptelor, pusere in caru coferulu si laditi'a cu aparatele de thea, precumu si o multîme de fransele si pasteturi, ca ultimele semne de amórea frageda de-a casa. Parintii me binecuventara. Tatalu meu a dîsu : „Ddiu sê te binecuvénte Petre, servesce cu credintia pre acela, caruia ai depusu juramentu, supune-te supriorilor tei, nu te frange dupa grati'a lor, nu te imbuldí cu servitiulu teu, inse neci sê nu te retragi si mai 'nainte de tóte tienete de proverbiulu : sê aibi vestminte de la inceputu si sê fi cu onóre din teneretiele tale !

Mam'a mea lacremandu me rogá, sê-mi padiescu sanetatea, si pre Saveljiciu l'a facutu atentu, ca sê — iee sém'a de copilu. A trebuitu sê iéu o siuba de pe de iepure si asupra acesteia mai un'a de vulpe. Ne-amu pusu in caru cu Saveljiciu si plangandu amaru, mi-amu inceputu caletori'a.

Pe nópte amu ajunsu in Simbirsk. Aci am fostu siliti sê stamu douedieci si patru de óre, ca sê-mi cumperu unele si altele de lipsa, ce le-am incrediutu lui Saveljiciu. Elu apoi mane-dî s'a si dusu in prevalii, pana caudu eu remaseiu in otelu. Dupa ce mi s'a urttu a privi pe ferésta stradele murdale, me preamblaiu dar' prin tóte chiliele. Cumu am intratu in chili'a de biliardu, vediu unu omu de statura 'nalta, in etate ca de treidieci ani, lungu, cu mustetie negre si in vestmentu de nópte, in mana cu daculu, si cu pip'a 'n gura. Se jocá cu marqueurulu, carele decateori cascigá, bea unu paharelu de vinarsu ; — eu me uitam la ei, pana candu odata vedu, câ marqueurulu de beatu ce eră sê intinse sub biliardu. Domnulu se adresá catra elu cu cateva cuvinte destulu de aspre, parea câ dîce o predica de mortu, si apoi mi oferí o partida de biliardu. Eu i multiamii, câ-ci nu eram dedatu cu joculu. Elu se vedea câ se mira de-acésta. Ca compatimandu-me priviá la mine, dar' incepuramu a conversá. Intieleseiu, câ lu chiama Ivanu Ivanoviciu Surin, e locotieninte in regimentulu \*\*\* de calereti, câ a venitu la Simbirsk, spre recrutare, si câ locuiesce in otelu. Surin me invitá, sê mancu cu densulu : „va fi o cina militarésca, si eu trebuie sê me indestulescu cu aceea, ce a datu Ddiu santulu.“ Cu bucuria am primitu invitarea. Ne puseramu la mésa. Surin bea multu si me imbiá si pre mine, dîcandu câ in servitiu trebuie sê me dedau cu acésta ; mi povesti anecdote militaresci, câtu mai nu pocniam de risu.

(Va urmá.)

## Fotografii din galeri'a dietei.

Acuma e mod'a fotografiilor. Deca pe mės'a ta din salonulu de visita nu ai si atare album de fotografii, atunce — frumósá cetitóre! — indesiertu vei spune, cá propasiesci cu mod'a, cá-ci ti-lipsesce o parte insemnata a ei. Altfelu albumulu de fotografii e o inventiune fórté placuta. Poti avé intr' ensulu la olalta portretele toturor amicelor si cunoscutilor, cá-ci etichet'a nu te opresce ca sē inschimbi cu ori si cine fotografia. Oh! moda, care ierti junelui ca sē inschimbe fotografia cu adorat'a animei sale, fie binecuventatu numele teu! Apoi albumulu de multe ori ti-duce firulu Ariadnei ca sē scapi din labirintulu uritului. Esci silita a face visita la o casa, unde domn'a nu se póte laudá de felu cá are multu spiritulu; incepeti a conversá, dar firulu se gata iute; atunci diaresci pe mėsá unu albumu de fotografii: prindí a-lu frundiari, ridi de eventualitatea clasica ce a pusu portretulu unei fetisióre langa unu — officieru, — ér mai incolo langa unu barbatu care uresce femeile, gasesci o femeia ce nu are altu doru decátu a se maritá cátu mai curendu, — mai josu vedi langa o lalta doue fete cari suridu una catra alta -- cu tóte cá ele sunt manióse de la balulu din urma, cand una a amagitu pre curtenitoriulu celeialte. Apoi ti-faci observatiunile despre un'a si altulu, spuni cáte-o istorióra atingátore de ele séu de ei, si numai decátu observi cá tempulu a inaintatu; iei palari'a, te imbraci si spuni cá te bucuri fórté cá ai avutu onóre, apoi te duci a casa.

Voindu a corespunde modei, frumósá cetitóre, si eu ti-voiu tramite din cand in cand nescé fotografii; nu ve spariati domnilor barbati! cá-ci fotografiile aceste nu vor infatísia portretulu meu, ci precum spuséi la capulu locului, acele vor fi fotogrefii din galeri'a dietei. De cumva unele si altele din ele n'aru succede bine, apoi asta nu va fi vin'a mea, cá-ci sciti cumca inaintea fotografulu fie-care trebue sē sieda in linisce, apoi in dieta numai linisce nu este, insedaru — cá-ci presiedintele uita cá inaintea lui stá unu — clopotielu.

Siedintiele se ncepu la 10 óre si tienu cam pana la doue. Mai antáiu se umple galeriele; femeile cari in teatru si in alte locuri vin tardíu, aice se'nfatísieza mai antáiu. Apoi se ivesce cáte unu deputatu. Se incepe conversarea din tote partile. Unele din galeria n'au uitatu a casa neci lorgnet'a, si deca se ivesce vr'unu deputatu mai tēneru, se si folosescu de ele. Intru adeveru sunt atátia deputati plesi, in cátu ti-pare bine deca vedi si unulu cu pēru. Dar pst! presiedintele si-ocupa loculu.

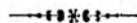
Clingclingling! Siedintia' se'ncepe.

Se cetesce protocolulu. Ca sē scapámu de uritu, luámu a mana atare jurnalulu din pusunariu. Intre aceste se incepu desbaterile, acuma curgu chiar verificárilé. E vorb'a de unu deputatu minorenu. Se scola unulu si

altulu, vorbescu multi. Unulu intaresce cá respektivulu deputatu trebue sē adevérésca, cumca elu nu e minorenu, — altulu éra díce, cá cei ce au protestatu in contra lui trebue sē documentedie minorenitaea. Doue fetisióre incantátore cari siedeau nu departe de mine, in galeri'a destinata pentru publicu, nu pricepeau de ce sē nu póta fi si minorenu deputatu? Lupt'a se incinge, ér cei ce se urira a mai ascultá, unulu cáte unulu iesu pe de afurisiu in chili'a laterala, unde doue Hebe frumóse te recorescu cu felurite beuturi si mancári.

Haidamu inse inlaintu, cá-ci chiar acuma e pe tapetu verificarea dlui deputatu din Maramuresiu Papp Simon; dupa o desbateré mai de doue díle, se decise a se tramite in fati'a locului investigatiune. Dar dvóstre póte nu cunósceti pre dlu Papp Simon, dorere neci eu n'am onóre a-lu cunóscé, dar jurnalulu dlui Jura György „Máramoros“ díce despre domnulu acesta, cá cerculu Visieului locuitu cea mai mare parte de romani; mai alesu pentr' acea-lu tramise de deputatu, „ca diet'a sē veda unu modelu din acei preoti buni dedemultu din Maramuresiu, care nu-si procuréza din Bucuresci variatiuni noue la Szózat.“ Acuma speru cá-lu cunósceti.

*Iosifu Vulcanu.*



## Explicatiunea jurnalului de moda,

alaturatu la nrulu presinte.

*Toaleta de societate*: Rochi'a de desubu e de tilu albu garniruitu cu pufuri proportionate. Marginea de dingiosu a rochiei e incinsa cu o volanta de tilu, ale careia amendóue margini sunt tivite cu matasa veneta. Tiól'a de-asupra de matasa veneta, inainte deschisa, ér' la spate cu tragátore (Schleppe) lunga si giuru in pre giuru e infrumsetiata cu medailone. Rotundímile albe sunt taiete afara si implinite cu tilu impeturatu, pe de-asupra un'a dupa alta sunt cosute prime (pantlice) de matasa rosia, galbina si veneta. Marginele din afara ale acestora se infrumsetiasa cu dintele albe, cáte-o flóre „nu-me uitá“ desparte medailonele una de alta. Asemené flóri de-aceste si intre pufurile rochiei de desubu sunt prinse en tablier. Peptulu despicatu, in locu de prime e infrumsetiata cu pufu de tilu si mai decoratu cu florile „nu me uitá“; totu asia si manecile sunt suplinite cu cáte unu pufu scurtu de tilu. Fruntea e adumbrita cu o cununa de „nu-me uitá“, carea infrumsetiesce frisor'a à l'empire.

*Toaleta de casa*: Tióla de pensée Popeline cu rochia dupla simulata. Pe langa liniéle orizontale de prima de samatu negru se estindu alte prime arcuate de samatu, ce esu din cununele de flóri si pufuri de matasa; afara de acésta rosetele de pantlice mai marescu frumseti'a fie-carei cunune de flóri. Pe peptu infrumsetiarea din midiu-locu e arangiata totu dupa liniéle drepte, cari impreuna cu primele arcuate incingu si bréulu. Manecile de-asupra

suntu decorate cu pufuri de matasa; ér' mangetele cu unu arangementu corespundietoriu rochiei.

**Toaleta pentru copile :** Tióla alba de casimiru cu figure rosie de tafota, pe cari suntu ca desemnate nesce cordelitie séu gaitanei. Pe peptu totu acésta garnitura in form'a cercurilor in sine reintorcatóre, cari incingu bréulu, ér' dela gîtu pornindu pe sub maneci trecu la spate, unde se finescu ca siarpe.

—\*~\*~\*—

## Ce e nou ?

\*~\*~\* (*Scire placuta.*) Cu cea mai mare bucuria affâmu din o epistola adresata noua de la Brasiovu, câ marele barbatu alu nostru, dlu *Georgiu Baritiu* — carele de câtu-va tempu suferea de unu morbu periculosu — acuma se afla in stadiu de insanetosiare. Domnedieu a Totpotintele sê scutésca indelungatu firulu vietiei sale atâtu de scumpe pentru natiunea nóstra !

\*~\*~\* (*Deputati noi.*) La alegerea a dou'a in Sasca s'a alesu M. D. Vincenciu Babesiu, — ér' la Rittberg dlu Dr. Alesandru Mocioni.

\*~\*~\* (*In nrulu vinitoriu*) vomu publicá portretulu lui Horia si Closca, impreuna cu unu articulu scrisu despre rescól'a acestora de invetiatulu istoricu alu nostru d. A. Papiu Ilarianu.

\*~\*~\* (*Din Oradea-mare*) chiar la inchiarea numeru-lui presinte primiramu o corespundintia, in care cetimu cu multa indignatiune, câ siedinti'a publica a Societátií de leptura, din o cauza fóрте curiosá nu se potú tiené. **Mat pe largu** in nrulu vinitoriu.

## Literatura si arte.

\*~\*~\* (*Carte de rugatiuni.*) Dlu *Vasiliu Vancu* de Vanca preotu in Portelek in comitatulu Satmarului, ne insciintiéza, câ a compusu o carte de rogatiuni acomodata ritului nostru. Carticic'a va contiené rugatiunile de demanétia, rugatiunile si cantárele la manecare, la s. liturgia si inseratu, la marturisire, cuminecatura, si alte rugatiuni ocazionale. Pretiulu va fi numai 20 cr. Banii sunt de a se tramite la domnulu autoru, post'a última N.-Károly. Vinitulu curatu se va intrebuintiá in favórea besericeí din Portelek.

\*~\*~\* (*„Revist'a Dunareí“*) este titlulu unei foi noue, ce aparú in Bucuresci si va esí in fie-care septemana odata sub redactiunea a 21 de redactori si 20 de colucatori. Fói'a acésta se va ocupá de sciintia, literatura si politica.

\*~\*~\* (*Opereta romana.*) Junele artistu dlu Geiza Allaga a compusu o opereta din melodii romane sub titlulu : „Lupulu barbosu.“ Teestulu e scrisu in limb'a magiara. Acésta opereta s'a si representatu intr' unu teatru magiaru din provincia.

\*~\*~\* (*O carte noua.*) P. O. D. Nicolau Tincu Velea a inavutítu literatur'a romana cu o carte pretiósá, acésta e : „Istori'a bisericeasca politico-natiunala“ aparuta in dílele trecute. Pretiulu e 2 fl. 20 cr.

## Gácitura numerica.

5. 11. 5. 10. Sum de mare aruncatu ;  
6. 1. 8. 5. Nece june, neci barbatu ;  
11. 5. 8. 2. Postu-a domnitoriu tiranu ;  
10. 6. 2. 8. 12. Sum la multi ómeni dusmanu ;  
6. 1. 8. 12. E o taina fóрте santa ;  
6. 3. 8. 12. Nu e animalu, neci planta ;  
2. 6. 12. Sum mai mare pe pamentu ;  
6. 3. 1. 12. Aducu unu pomposu vestmentu ;  
6. 3. 8. 12. E unu arbore frumosu,  
Si cu flori fóрте pomposu ;  
1—12. Postu-a forte meritatu,  
Pentru fapte-i neuitatu,  
Si-a lui nume renumitu  
Fia 'n secolí amintitu !

*Amalia Craciumu.*

## REBUS.

De *IRINA.*

|       |       |                  |       |
|-------|-------|------------------|-------|
| 1865. | 1848. | 1872.            | 1798. |
| 1656. |       |                  | 1798. |
| 1448. |       | sê iti iti iti ! | 1857. |
| 1546. | 1666. | 1345.            | 1456. |

Deslegarea gáciturei nrice din nrulu 19 :

„*Alesandru Sterca Siulutia.*“

Deslegare buna primiramu de la dómnele : *Juliana Siarcadi, Eufimia Pop n. Aranyosi, Amalia Andronu Galbinescu, Emilia Cadaru, Luisa Traila,* — de la domnisiórole : *Laura Popu, Irina Floreanu,* si de la domnii : *Demetriu Muresianu, Alesandru Coltor, Ioane N. Ciurcu.*

Deslegarea gáciturei din nr. 18 ni-a mai tramis'o domnele *Ana Muresianu n. Siarcadi, Luisa Traila n. Macsin.*

## POSTA REDACTIUNEI.



**Pr. St. domni** Victoru Piposiu, Martinu Raila, Antiniu Millianu, Vasiliu Pop (in Busiacu,) Basiliu Jurca in locu de 4 fl. tramitendu-ni numai 3 fl. sunt rogati a suplini restulu.

**Az abrudbányai olvasó-kör t. pénztárnoka** szinte sziveskedjek a hiányzó 1 frtot utánpótolni.

**Brasiovu** Dlui P. Esemplariu completu din inceputulu lui iuniu nu mai avemu. S'a in scrisu pe anulu intregu, acceptandu restulu.

**Viena.** Cl. d. S. Primesce multiamit'a nóstra pentru promptitudinea deoblegátóre.

**Oradea-mare.** M. O. D. — V. Multiamita. Asceptámu fotografi'a ceruta si promisa.

**La nrulu presinte alaturamu unu jurnalulu de moda.**

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1865. prin Alesandru Kocsi (in tipografi'a lui Érkövi, Galgóczi si Kocsi.) Piatí'a de pesci Nr. 9.